

WPŁYW SPOŁECZNY I EKONOMICZNY BIBLIOTEK PUBLICZNYCH

A CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Dlaczego biblioteki?

Jako instytucje o misji społecznej, naturalne jest, że biblioteki starają się stawić czoła głównym wyzwaniom społecznym naszych czasów – a niewiele z nich jest większych niż zrównoważony rozwój.

IFLA

NAJWAŻNIEJSZE DANE

70% osób poszerzyło swoją wiedzę dzięki korzystaniu z biblioteki

79% dzieci rozwija w bibliotece pasję czytania

99% osób otrzymało pomoc w doborze lektury

Unikalna rola bibliotek w budowaniu zrównoważonej przyszłości

Biblioteki publiczne odgrywają wyjątkową rolę w społecznościach lokalnych, będąc nie tylko miejscem dostępu do wiedzy i informacji, ale również przestrzenią wspierającą **zrównoważony rozwój**. Dzięki dostępności dla wszystkich grup biblioteki są kluczowym partnerem w realizacji wielu celów, w tym także tych związanych z równością, edukacją, pracą, czy zdrowiem. W ten sposób przyczyniają się do budowania bardziej świadomego i zrównoważonego społeczeństwa.

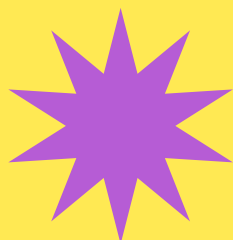
BIBLIOTEKI PUBLICZNE A CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Współczesny świat stoi przed wieloma wyzwaniami społecznymi, ekonomicznymi i ekologicznymi. Aby skutecznie im sprostać, w 2015 roku Organizacja Narodów Zjednoczonych przyjęła Cele Zrównoważonego Rozwoju (ang. Sustainable Development Goals – SDGs), które mają być realizowane do 2030 roku. SDGs składają się z 17 celów, które obejmują szeroki zakres problemów, takich jak eliminacja ubóstwa, poprawa jakości edukacji, równość płci, zrównoważony rozwój miast i ochrona środowiska.

Biblioteki publiczne jako kluczowi partnerzy

Biblioteki publiczne odgrywają coraz większą rolę w realizacji SDGs, będąc nie tylko miejscem dostępu do wiedzy, ale również ważnym punktem wsparcia społeczności lokalnych. Biblioteki mogą aktywnie przyczynić się do osiągnięcia poszczególnych celów poprzez:

- **Zapewnienie dostępu do informacji:** Równy dostęp do informacji i wiedzy jest kluczowym aspektem zrównoważonego rozwoju. Biblioteki, będąc otwartymi i dostępnymi dla wszystkich, odgrywają istotną rolę w walce z wykluczeniem cyfrowym i informacyjnym.
- **Wspieranie edukacji:** Biblioteki wspierają zarówno formalną, jak i nieformalną edukację, oferując zasoby, kursy, warsztaty i programy dostosowane do potrzeb różnych grup wiekowych. Ich wkład w kształcenie ustawiczne pomaga rozwijać umiejętności niezbędne w zmieniającym się świecie.
- **Promowanie równości i włączenia społecznego:** Dzięki dostępności dla wszystkich, niezależnie od statusu społecznego, wieku czy pochodzenia, biblioteki publiczne przyczyniają się do zmniejszania nierówności społecznych i promują równość szans.

CEL RAPORTU - - ->

SPIS TREŚCI - - - - ->

Celem niniejszego raportu jest przedstawienie, w jaki sposób biblioteki, które wzięły udział w badaniu wpływu społecznego i ekonomicznego, wspierają realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs). Raport analizuje konkretne działania tych bibliotek, ukazując ich wkład w edukację, równość społeczną, dostęp do informacji oraz zrównoważony rozwój lokalnych społeczności.

SPIS TREŚCI

WYNIKI BADANIA

KONIEC UBÓSTWA	5
DOBRE ZDROWIE I JAKOŚĆ ŻYCIA	6
DOBRA JAKOŚĆ EDUKACJI	7-8
RÓWNOŚĆ PŁCI	9
WZROST GOSPODARCZY I GODNA PRACA	10
PRZEMYSŁ, INNOWACJE I INFRASTRUKTURA	10
MNIEJ NIERÓWNOŚCI	11
ZRÓWNOWAŻONE MIASTA I SPOŁECZNOŚCI	11
ODPOWIEDZIALNA KONSUMPCJA I PRODUKCJA ..	12
POKÓJ, SPRAWIEDLIWOŚĆ I SILNE INSTYTUCJE ..	12
DZIAŁANIA W DZIEDZINIE KLIMATU	13

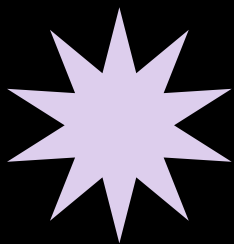
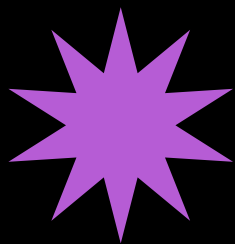

CO JESZCZE MOŻEMY ZROBIĆ?

ZERO GŁODU	15
CZYSTA WODA I WARUNKI SANITARNE	15
CZYSTA I DOSTĘPNA ENERGIA	16
ŻYCIE POD WODĄ	16
ŻYCIE NA LĄDZIE	17
PARTNERSTWA NA RZECZ CELÓW	17

WYZWANIA W REALIZACJI CELÓW

18

1

KONIEC UBÓSTWA

Jego głównym założeniem jest wyeliminowanie wszelkich form ubóstwa na całym świecie do 2030 roku. Cel ten koncentruje się na zapewnieniu dostępu do podstawowych zasobów, takich jak jedzenie, mieszkanie, edukacja, oraz wsparcia finansowego dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej.

Biblioteki publiczne wspierają ten cel poprzez:

- **Redukcja kosztów dostępu do informacji:** 68,8% badanych jest skłonnych zapłacić za informacje, z czego większość do 100 zł, co pokazuje, że biblioteki zapewniają istotne oszczędności dla osób w trudnej sytuacji ekonomicznej.
- **Alternatywne źródła:** 22,4% badanych pożyczałoby książki od znajomych, a tylko 9% zdecydowałoby się na zakup książek papierowych, co podkreśla, że biblioteki zaspokajają ważną potrzebę społeczną.
- **Wsparcie w codziennym życiu:** Biblioteki pomagają w załatwianiu spraw urzędowych i zarządzaniu finansami osobistymi. 12,2% badanych deklaruje, że załatwiło sprawy urzędowe dzięki bibliotekom, a 8,1% nauczyło się lepiej zarządzać finansami

Dostęp do bezpłatnych usług

34,1%

osób nie byłoby w stanie zapłacić za usługi, które oferują biblioteki, co pokazuje ich **kluczową rolę w walce z wykluczeniem ekonomicznym**

3

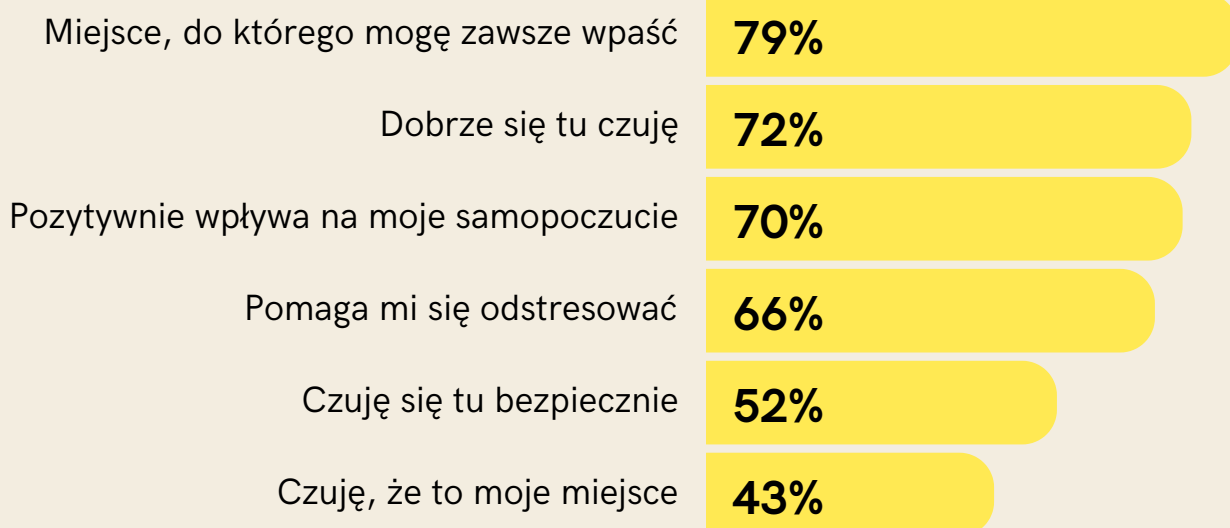
DOBRE ZDROWIE I JAKOŚĆ ŻYCIA

Jego głównym założeniem jest zapewnienie zdrowego życia i promowanie dobrostanu dla wszystkich ludzi na całym świecie do 2030 roku. Cel ten koncentruje się na zapewnieniu powszechnego dostępu do opieki zdrowotnej, leków i szczepień, poprawie zdrowia psychicznego i fizycznego, a także na zapobieganiu i zwalczaniu chorób.

Biblioteki publiczne wspierają ten cel poprzez:

- **Profilaktyka zdrowotna:** 41,3% badanych* uzyskało przydatne informacje dotyczące profilaktyki zdrowotnej, np. dbania o zdrowie i dostęp do usług medycznych, dzięki działaniom bibliotek.
- **Poprawa kondycji psychicznej:** 52,9% użytkowników* zadeklarowało, że ich kondycja psychiczna uległa poprawie dzięki korzystaniu z biblioteki.
- **Motywacja do dbania o zdrowie:** 47,9% respondentów* stwierdziło, że biblioteka zmotywowała ich do dbania o zdrowie i aktywność fizyczną.

Indywidualny dobrostan

*Dane dla modułu "Profilaktyka zdrowia", który wybrało 16 bibliotek biorących udział w badaniu.

DOBRA JAKOŚĆ EDUKACJI

Jego głównym założeniem jest zapewnienie wszystkim dostępu do wysokiej jakości edukacji do 2030 roku. Cel ten koncentruje się na bezpłatnej i równej edukacji podstawowej i średniej, rozwijaniu umiejętności zawodowych, a także eliminacji barier związanych z płcią, statusem ekonomicznym i pochodzeniem. Promuje również uczenie się przez całe życie oraz edukację na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Biblioteki publiczne wspierają ten cel poprzez:

- **Lepsze wyniki w nauce:** 18,5% użytkowników uzyskało lepsze oceny w szkole lub na studiach dzięki dostępowi do zasobów biblioteki.
- **Ciche miejsce do nauki i pracy:** 18,3% badanych korzystało z cichego miejsca w bibliotece, które pozwalało im na naukę lub pracę w sprzyjających warunkach.
- **Rozwój kompetencji zawodowych:** 19,5% respondentów stwierdziło, że dzięki korzystaniu z biblioteki zdobyło nowe kompetencje zawodowe.
- **Umiejętności cyfrowe:** 22,1% użytkowników poprawiło swoje umiejętności korzystania z komputera i internetu dzięki wsparciu oferowanemu przez bibliotekę.

70%

badanych zadeklarowało,
że dzięki korzystaniu z biblioteki
poszerzyło swoją wiedzę

Użytkownicy zyskują te korzyści dzięki szerokiej ofercie bibliotecznej:

- 95%** badanych wypożyczało książki do domu
- 32%** czytało książki na miejscu w bibliotece
- 6%** korzystało z innych zasobów, np. baz danych lub biblioteki cyfrowych
- 24%** uczestniczyło w wykładach, prelekcjach lub prezentacjach
- 7%** uczęszczało na kursy komputerowe
- 5%** korzystało z zajęć językowych

Wyrównywanie szans edukacyjnych najmłodszych:

Biblioteki publiczne odgrywają istotną rolę w edukacji dzieci i młodzieży, oferując dostęp do książek, materiałów edukacyjnych oraz przestrzeni sprzyjających nauce. Organizują liczne zajęcia pozaszkolne, warsztaty i wydarzenia kulturalne, które rozwijają zainteresowania młodych ludzi, wspierając ich kreatywność oraz umiejętności krytycznego myślenia. Biblioteki są także miejscem, gdzie dzieci i młodzież mogą uczestniczyć w zajęciach rozwijających kompetencje cyfrowe, językowe oraz artystyczne. Dzięki temu biblioteki nie tylko ułatwiają dostęp do wiedzy, ale także kształtują nawyk samodzielного uczenia się i rozwoju przez całe życie.

-
- 16%** korzystało z biblioteki jako miejsca do nauki
 - 32%** uczestniczyło w zajęciach pozaszkolnych organizowanych przez bibliotekę
 - 32%** brało udział w zajęciach artystycznych lub kołach zainteresowań
 - 35%** uczęszczało na wydarzenia kulturalne, jak koncerty lub przedstawienia
 - 44%** uczestniczyło w imprezach bibliotecznych (festynach, festiwalach)
 - 41%** brało udział w konkursach organizowanych przez bibliotekę

82%

rodziców potwierdziło, że biblioteka wspiera **rozwój czytania u ich dzieci**

- **Chętniejsze sięganie po książki:** 80,8% badanych stwierdziło, że dzięki bibliotece ich dzieci chętniej sięgają po książki.
- **Rozwój pasji czytania:** 78,5% rodziców uznało, że dzięki bibliotece ich dziecko rozwija pasję czytania.
- **Rozwój umiejętności:** 62,7% respondentów stwierdziło, że dzięki bibliotece ich dzieci rozwijają wiedzę i umiejętności, np. manualne i artystyczne.
- **Umiejętność współpracy:** 60,1% badanych uważa, że biblioteka pozytywnie wpływa na rozwój umiejętności współdziałania w grupie u dzieci

5

RÓWNOŚĆ PŁCI

Jego głównym założeniem jest wyeliminowanie dyskryminacji i przemocy wobec kobiet i dziewcząt do 2030 roku. Cel ten koncentruje się na zapewnieniu równego dostępu do edukacji, pracy i stanowisk decyzyjnych, a także na ochronie przed przemocą. Skupia się na wzmocnieniu pozycji kobiet, gwarantując im równość w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym.

OSÓB BADANYCH TO **KOBIETY**

76%

WIĘKSZOŚĆ OSÓB PRACUJĄCYCH
I KORZYSTAJĄCYCH Z BIBLIOTEK
PUBLICZNYCH TO WŁAŚNIE KOBIETY

Wykluczenie edukacyjne chłopców i mężczyzn

Oznacza, że mają oni ograniczony dostęp do edukacji lub uczestniczą w niej w mniejszym stopniu niż inne grupy. Często opuszczają szkołę wcześniej, szczególnie w krajach rozwijających się, gdzie presja na podjęcie pracy jest większa. Chłopcy osiągają też gorsze wyniki w czytaniu i pisaniu. Dodatkowo, stereotypy płciowe mogą zniechęcać ich do wyboru pewnych ścieżek edukacyjnych i zawodowych, co dalej pogłębia ich wykluczenie.

- Biblioteki mogą motywować chłopców do nauki w nieformalny sposób, który jest dla nich bardziej atrakcyjny i dostępny.
- Biblioteki mogą wspierać czytanie i pisanie chłopców poprzez udostępnianie atrakcyjnych dla nich materiałów oraz organizowanie zajęć i konkursów.
- Biblioteki mogą odegrać kluczową rolę w walce ze stereotypami płciowymi, oferując programy i zasoby, które promują różnorodność w wyborze ścieżek edukacyjnych i zawodowych. Ponadto, poprzez włączenie do oferty zajęć rozwijających miękkie umiejętności, takich jak komunikacja czy współpraca, biblioteki mogą znieść bariery związane z wyborem kariery opartej na stereotypach płciowych.

WZROST GOSPODARCZY I GODNA PRACA

Celem jest zapewnienie inkluzywnego wzrostu gospodarczego, równych szans i godnych warunków pracy, eliminując wyzysk. Dąży także do wspierania przedsiębiorczości, innowacji i równości na rynku pracy.

Biblioteki publiczne wspierają ten cel poprzez:

- **Kompetencje:** 8,8% osób* poszerzyło wiedzę na temat procesu poszukiwania pracy.
- **Wsparcie dla przedsiębiorczości:** 6,3% badanych* zyskało informacje na temat zakładania i prowadzenia małej firmy.
- **Przestrzeń do pracy zawodowej:** 6,7% respondentów* korzystało z bibliotek jako przestrzeni do pracy zawodowej, co wspiera dostęp do infrastruktury, zwłaszcza osób w trudnej sytuacji.

11,5%

osób uzyskało pomoc w poszukiwaniu pracy dzięki działaniom biblioteki

PRZEMYSŁ, INNOWACJE I INFRASTRUKTURA

Głównym aspektem jest wspieranie rozwoju przemysłu, który przyczynia się do wzrostu gospodarczego, tworzenia miejsc pracy oraz innowacji. Cel koncentruje się na budowaniu solidnej infrastruktury, wspieraniu technologii, a także równym dostępie do informacji i komunikacji w celu osiągnięcia zrównoważonego rozwoju.

Biblioteki publiczne wspierają ten cel poprzez dostęp do technologii i narzędzi cyfrowych, edukacja i rozwój kompetencji cyfrowych, wsparcie dostępu do rynku pracy i przedsiębiorczości oraz budowanie infrastruktury wspólnotowej. Biblioteki pełnią rolę przestrzeni publicznych, które zapewniają darmowy dostęp do infrastruktury edukacyjnej, technologicznej oraz społecznej.

*Dane dla modułu "Aktywność zawodowa", który wybrało 7 bibliotek biorących udział w badaniu.

MNIEJ NIERÓWNOŚCI

Koncentruje się na redukcji nierówności społecznych, gospodarczych i politycznych, zapewniając równy dostęp do zasobów, możliwości i usług, szczególnie dla grup marginalizowanych, takich jak osoby z niepełnosprawnościami, migranci i mniejszości.

Biblioteki publiczne wspierają ten cel poprzez:

- **Włączenie społeczności marginalizowanych:** Biblioteki wspierają osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby niezatrudnione. 24,4% respondentów to emeryci i renciści, którzy mają możliwość uczestnictwa w życiu kulturalnym, społecznym i edukacyjnym dzięki bibliotekom.
- **Tworzenie przestrzeni integracyjnych:** Biblioteki są miejscami otwartymi na spotkania i integrację. 72,9% respondentów przyznało, że biblioteka umożliwia rozmowy i interakcje z innymi ludźmi, co zmniejsza izolację społeczną, zwłaszcza wśród osób marginalizowanych lub wykluczonych.

ZRÓWNOWAŻONE MIASTA I SPOŁECZNOŚCI

Cel ten skupia się na poprawie jakości życia w miastach, zapewnieniu dostępnych mieszkań, bezpiecznych przestrzeni publicznych oraz zrównoważonej urbanizacji. Obejmuje także zwiększenie odporności miast na katastrofy, zrównoważoną gospodarkę odpadami, transport publiczny i ochronę dziedzictwa.

Biblioteki publiczne wspierają ten cel poprzez:

- **Wspieranie więzi społecznych:** 11,2% respondentów angażuje się w działania charytatywne i wolontariat w bibliotekach, co wspiera społeczne zaangażowanie i budowanie więzi wspólnotowych.
- **Zachowanie dziedzictwa kulturowego:** 58,3% badanych* w bibliotekach, które wybrały moduł, zadeklarowało zainteresowanie tą tematyką, a 54,2% osób* stwierdziło, że działania biblioteki pomagają w kultywowaniu ważnych tradycji.

*Dane dla modułu "Dziedzictwo kulturowe", który wybrało 53 biblioteki biorących udział w badaniu.

12

ODPOWIEDZIALNA KONSUMPCJA I PRODUKCJA

Celem jest promowanie efektywnego wykorzystania zasobów, redukcja odpadów oraz minimalizowanie negatywnego wpływu konsumpcji i produkcji na środowisko. Obejmuje również edukowanie konsumentów i producentów o zrównoważonym rozwoju i odpowiedzialnej konsumpcji.

Biblioteki publiczne wspierają ten cel poprzez:

- **Dostęp do zasobów bez potrzeby zakupu:** Biblioteki oferują bezpłatny dostęp do książek, filmów, muzyki i innych materiałów, co przyczynia się do ograniczenia nadmiernej konsumpcji. Dzięki temu użytkownicy nie muszą kupować własnych egzemplarzy, co zmniejsza produkcję i zużycie zasobów.
- **Promowanie ponownego wykorzystania:** Biblioteki działają jako przestrzenie, w których książki, multimedia i inne zasoby są używane wielokrotnie przez różnych użytkowników, promując ideę wspólnego korzystania i minimalizowania marnotrawstwa.

16

POKÓJ, SPRAWIEDLIWOŚĆ I SILNE INSTYTUCJE

Celem jest promowanie pokoju, praworządności i sprawiedliwości oraz wspieranie silnych, transparentnych instytucji chroniących prawa człowieka, zwalczających korupcję i zapewniających sprawiedliwość.

Biblioteki publiczne wspierają ten cel poprzez:

- zapewnienie dostępu do informacji na temat praw człowieka i praw obywatelskich,
- promowanie dialogu społecznego poprzez tworzenie otwartych i bezpiecznych przestrzeni do spotkań,
- wsparcie w korzystaniu z usług publicznych online.

24,8%

osób skorzystało w bibliotece
z e-usług i załatwiło
sprawy urzędowe

13

DZIAŁANIA W DZIEDZINIE KLIMATU

Celem jest walka ze zmianami klimatu poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych, adaptację do skutków zmian klimatycznych, edukację na temat ochrony klimatu oraz wzmocnienie odporności na zagrożenia związane z klimatem.

Biblioteki publiczne mogą wspierać realizację Celu 13 na różne sposoby, pomimo że ich główna działalność nie jest bezpośrednio związana z działaniami klimatycznymi. Niemniej jednak, poprzez swoją rolę edukacyjną, informacyjną i społeczną, mogą odegrać istotną rolę w zwiększaniu świadomości na temat zmian klimatycznych i wspieraniu lokalnych działań, np.:

- **Edukacja ekologiczna:** Biblioteki prowadzą warsztaty i wydarzenia poświęcone ochronie środowiska i zmianom klimatycznym, podnosząc świadomość ekologiczną wśród lokalnych społeczności. Dzięki temu promują zrównoważone wzorce zachowań i wspierają działania na rzecz ochrony klimatu.
- **Promowanie proekologicznych postaw:** Poprzez dostarczanie informacji o zmianach klimatycznych oraz praktykach sprzyjających ochronie środowiska, biblioteki pomagają ludziom lepiej rozumieć wyzwania klimatyczne i podejmować odpowiedzialne decyzje.
- **Zrównoważone praktyki biblioteczne:** Biblioteki promują ponowne wykorzystanie zasobów, co wpisuje się w działania na rzecz zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko. Użytkownicy mają dostęp do wspólnych zasobów (w tym zasobów elektronicznych), co przyczynia się do zmniejszenia konsumpcji i ograniczenia zużycia zasobów naturalnych.

24,8% badanych zdobyło wiedzę,
jak lepiej dbać o środowisko

Biblioteki publiczne coraz częściej podejmują inicjatywy skierowane wprost na walkę ze zmianami klimatu.

Przykłady inicjatyw **Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich**:

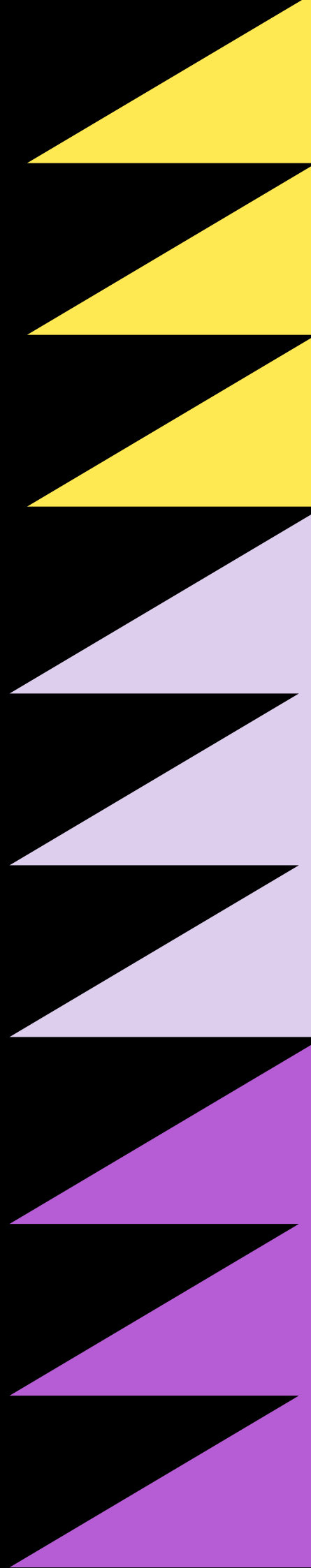
- Projekt szkoleniowy "Biblioteki dla planety",
- Akcja "Zielona Biblioteka".

Więcej informacji ->

Co jeszcze możemy zrobić?

Dalsza część raportu opisuje możliwości wspierania takich celów jak walka z głodem, zrównoważone zarządzanie wodą czy czysta energia poprzez edukację, zwiększanie świadomości oraz promowanie odpowiedzialnych wzorców konsumpcji. Biblioteki, organizując warsztaty, udostępniając materiały edukacyjne i współpracując z lokalnymi społecznościami, mogą skutecznie działać na rzecz zrównoważonego rozwoju, przekraczając tradycyjną rolę instytucji kulturalno-edukacyjnych.

2

ZERO GŁODU

Dąży do poprawy jakości życia i zdrowia poprzez promowanie higieny, zrównoważone zarządzanie zasobami wodnymi oraz ochronę ekosystemów wodnych. Dąży do zrównoważonego gospodarowania wodą, ograniczenia zanieczyszczeń oraz wspierania działań, które pomagają oszczędzać i oczyszczają wodę dla przyszłych pokoleń.

Biblioteki publiczne mogą wspierać realizację Celu 2 na różne sposoby, pomimo że ich główna działalność nie jest bezpośrednio związana z rolnictwem ani produkcją żywności. Niemniej jednak, poprzez swoją rolę edukacyjną, informacyjną i społeczną, mogą odegrać istotną rolę w zwiększaniu świadomości na temat bezpieczeństwa żywnościowego i wspieraniu lokalnych społeczności, np.

- edukacja na temat zdrowego odżywiania,
- zwiększanie świadomości o marnowaniu żywności,
- wsparcie dla lokalnych inicjatyw żywnościowych,
- ogrody społeczne,
- dostęp do informacji o programach pomocowych.

6

CZYSTA WODA I WARUNKI SANITARNE

Koncentruje się na eliminacji głodu, osiągnięciu bezpieczeństwa żywnościowego oraz poprawie jakości odżywiania na całym świecie do 2030 roku. Ma na celu nie tylko walkę z głodem, ale również poprawę jakości życia i zdrowia poprzez promowanie zdrowego odżywiania oraz zrównoważonej produkcji żywności.

Biblioteki publiczne mogą wspierać realizację Celu 6 na różne sposoby, pomimo że ich główna działalność nie jest bezpośrednio związana z zarządzaniem zasobami wodnymi ani infrastrukturą sanitarną. Jednak poprzez swoją rolę edukacyjną, informacyjną i społeczną, mogą odegrać istotną rolę w zwiększaniu świadomości na temat zrównoważonego korzystania z wody oraz promowaniu dobrych praktyk higienicznych.

CZYSTA I DOSTĘPNA ENERGIA

Dąży do poprawy jakości życia poprzez zapewnienie powszechnego dostępu do przystępnej cenowo i nowoczesnej energii. Skupia się na zwiększeniu udziału energii odnawialnej, poprawie efektywności energetycznej oraz promowaniu zrównoważonych źródeł energii, takich jak energia słoneczna i wiatrowa.

Biblioteki publiczne mogą pełnić rolę w **zwiększaniu świadomości na temat odnawialnych źródeł energii** oraz korzyści wynikających z efektywności energetycznej. Organizując warsztaty, wystawy i udostępniając materiały dotyczące energii odnawialnej, biblioteki mogą edukować lokalne społeczności o możliwościach wykorzystania czystej energii w życiu codziennym.

Biblioteki mogą również sama być **przykładem zrównoważonego korzystania z energii**. Inwestując w odnawialne źródła energii, takie jak instalacje paneli słonecznych na swoich budynkach, mogą nie tylko zmniejszyć koszty operacyjne, ale także promować ekologiczne podejście do zarządzania zasobami. Wdrożenie rozwiązań takich jak energooszczędne oświetlenie LED, systemy monitorowania zużycia energii oraz programy oszczędzania energii w placówkach może dodatkowo wzmocnić ich rolę jako liderów w promowaniu zrównoważonego rozwoju.

ŻYCIE POD WODĄ

Celem jest zrównoważone zarządzanie ekosystemami morskimi, zapobieganie zanieczyszczeniom, ograniczenie nadmiernych połowów oraz ochrona różnorodności biologicznej mórz.

Biblioteki mogą wspierać realizację Celu 14 poprzez edukację i podnoszenie świadomości na temat ochrony oceanów i ekosystemów morskich. Organizując warsztaty, wykłady oraz udostępniając zasoby edukacyjne na temat zrównoważonego zarządzania wodami, zanieczyszczeń i ochrony bioróżnorodności morskiej, biblioteki mogą promować ekologiczne postawy wśród lokalnych społeczności.

ŻYCIE NA LĄDZIE

Skupia się na ochronie i odbudowie ekosystemów lądowych. Dąży do zatrzymania wylesiania, zwalczania pustynnienia oraz odwrócenia degradacji gleb. Promuje ochronę zagrożonych gatunków oraz siedlisk. Cel ten ma na celu poprawę stanu ekosystemów lądowych, które są kluczowe dla zdrowia planety i ludzkiego życia.

Biblioteki publiczne mogą wspierać realizację Celu 15 na różne sposoby, pomimo że ich główna działalność nie jest bezpośrednio związana z ochroną ekosystemów lądowych. Niemniej jednak, poprzez swoją rolę edukacyjną, informacyjną i społeczną, mogą odegrać istotną rolę w zwiększaniu świadomości na temat ochrony przyrody i bioróżnorodności, np.

- edukacja na temat ochrony lasów i dzikiej przyrody,
- udostępnianie informacji o lokalnych inicjatywach ekologicznych,
- wspieranie działań na rzecz ochrony zagrożonych gatunków.

Niektóre biblioteki pielęgnują także grządki, ogródki, budują domki dla owadów, a nawet pasieki, wspierając tym samym zapylacze, które odgrywają kluczową rolę w zachowaniu równowagi ekosystemów lądowych.

PARTNERSTWA NA RZECZ CELÓW

Celem jest wzmocnienie globalnej współpracy i partnerstw na poziomach międzynarodowym, krajowym i lokalnym, aby wspierać realizację innych Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Biblioteki mogą wspierać realizację Celu 17 poprzez:

- **Współpracę z lokalnymi i międzynarodowymi instytucjami:** Biblioteki rozwijają partnerstwa z organizacjami kulturalnymi, edukacyjnymi i społecznymi, co pozwala na realizację wspólnych działań i projektów.
- **Dostęp do zasobów globalnych:** Biblioteki oferują dostęp do międzynarodowych baz danych, e-booków i zasobów edukacyjnych, co wspiera globalną wymianę wiedzy i informacji.

WYZWANIA W REALIZACJI CELÓW

KONTEKST

SYTUACJE PROBLEMOWE

Pandemia COVID-19

Biblioteki musiały dostosować swoją działalność do rygorów sanitarnych i ograniczeń związanych z pandemią. Zamknięcie bibliotek oraz ograniczenia w dostępie do zasobów w formie fizycznej zmusiły je do przyspieszenia digitalizacji oraz wprowadzenia nowych form zdalnych usług. Choć biblioteki szybko przestawiły się na działalność online, wykluczenie cyfrowe, zwłaszcza wśród starszych osób, pozostaje istotnym problemem.

Brak wystarczających środków finansowych

Wielu bibliotekom w Polsce brakuje funduszy na wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań technologicznych, które są niezbędne do pełnego wsparcia realizacji SDGs, zwłaszcza w zakresie edukacji cyfrowej, równości szans i działań na rzecz klimatu. Ograniczone budżety powodują trudności w realizacji programów, które mogłyby w większym stopniu angażować społeczność lokalną w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Potrzeba większej świadomości społecznej

Choć biblioteki pełnią kluczową rolę w promocji SDGs, istnieje potrzeba zwiększenia świadomości wśród społeczeństwa na temat ich działań na rzecz zrównoważonego rozwoju.

DROGA NAPRZÓD

Pomimo tych wyzwań, biblioteki w Polsce mają ogromny potencjał, aby nadal pełnić rolę kluczowych instytucji wspierających Cele Zrównoważonego Rozwoju. Wiele z nich już teraz z powodzeniem angażuje się w inicjatywy związane z edukacją, włączeniem społecznym i ochroną środowiska.

Z odpowiednim wsparciem technologicznym, finansowym i społecznym, mogą odegrać jeszcze większą rolę w tworzeniu bardziej zrównoważonej przyszłości.

Metodologia badania została
szczegółowo opisana w:

SBP
STOWARZYSZENIE
BIBLIOTEKARZY
POLSKICH

Raport przedstawia, jak biblioteki publiczne wspierają różne Cele Zrównoważonego Rozwoju. Każdy cel został omówiony, co pozwala na zrozumienie roli bibliotek w realizacji zarówno społecznych, jak i ekologicznych założeń SDGs.

W raporcie umieszczono konkretne dowody i dane liczbowe oraz praktyczne przykłady działań bibliotek.

Dokument nie tylko analizuje obecny stan, ale także sugeruje, co jeszcze można zrobić, aby biblioteki publiczne miały jeszcze większy wpływ na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Warszawa 2024 wplyw@sbp.pl

Autorzy raportu:

Izabela Drapała, Katarzyna Jarzyńska,
Marcin Karwowski, Magdalena Mrugowska,
Magdalena Paul, Renata Rokicka

Redakcja i opracowanie graficzne:
Magdalena Paul